

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De forma uxoris, ac difficilimo delectu cap. viii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

Grande supercilium, & numeras cum dote triumphos, Propterea Metellum requirenti Mario cur filiam suam dote diuitem, forma præstantem, genere claram, fama felicem, uxorem ducere recusaret: ita respondisse ferunt. Probo equidem hæc omnia, sed malo meus esse, quàm suus. Cui rursus Marius, Immo ipsa tua erit. At ille iterum. Mos alius est: uirum uxoris esse oportet, si diu cum uxore uult esse. De nobilitate uxoris Cleobolus, uir sua ætate magnæ sapientiæ habitus, ita differēbat. Si clariorem te uxorem ducas, quot affines habebis, tot & dominos. At qui modo situ quum nobilis sis, ac locuplex, ducas inopem, & humilem, ut ea ratione uites mulieris insolentiam, quæ diuitibus, ac nobilibus in esse solet, incurres tua hac prudentia in uulgi infamiam, sordidosque, atque degeneres tibi liberos, obscuritas matris reddet, & inde cognatorum probra, fauorem nulli, incommodaque alia multa quæ prætereo: atque sic obscurabitur interim familiæ splendor, nullis adiutus studiis propinquorum. Itaque quoquomodo rem agas graue subire iugum, atque seruitutem seruire necesse est. Addas etiam quod uxor humili loco nata, & pauper, non semper suauis, ac mitis obtingit: ut tu tibi forte persuades, ac speras. M. Cato Censorinus Auctoriam Paulam humillimis ortam parentibus eo consilio duxerat, ut eam sibi magis obsequentem habere posset: sed fellit hominem alioqui prudentissimum, opinabilis diuinitatio: nam mox ubi traducta est, in officiosa uinolenta, ac inops mentis esse deprehenditur: & (quod difficile est credere) Catoni superba.

De forma uxoris, ac difficillimo delectu.

Cap. VIII.

SI uero de forma uxoris contingat dubitari, utram eligas potius, speciosam an deformem: habes in

DE MOLESTIIS CONIV.

in ea re Biontis philosophi tortuosum & plenū pplexi-
 tatis iudiciū, sed certū de cœlibatu consiliū qđ sequaris.
 Nā interrogatus aliqñ à iuvene quodā, deberet ne uxo-
 rem ducere, an uitam uiuere cœlibem: ita respondisse
 ferē. Si uxore duxeris, aut pulchrā ducēs, aut deformē.
 Si pulchram, habebis cōmunem, si deformem, habebis
 pœnam, quorum neutrum probandum censeo, ut pote
 alterum altero peius. Ex quo sanē dicto facile percipere
 poterat, quisquis ille consultor fuerit, multo conducibi-
 lius sibi fore, se inter cœlibes q̄ inter coniugatos cense-
 ri. Ita profecto res sese habent, quando quidē difficile
 est custodire, quod multi appetant, & molestum habere
 quod nemo libenter intueatur. Ille anxius de pudicitia,
 hic ob uxoris deformitatem semper est miser: & ut illa
 semper, suspecta erit uiro suo, sic ista semper despecta.
 Sed si quis dicat. Quid si mediocrem duxero: ut ne-
 scilicet forma præstet, nec sit oppido deformis: Est ex
 nim inter pulcherrimam & deformosissimam mulie-
 rem media quædam forma, quæ & à nimio periculo
 pulchritudinis, & a summo deformitatis odio procul
 abest: qualis à Q. Ennio stata forma perquam eleganti
 uocabulo dicitur, quæ (ut exponit Gellius) neque com-
 munis futura sit, propter pulchritudinem, neque erit pœ-
 næ propter deformitatem: quam formam (ut ille idem
 auct̄or affirmat) Phauorinus philosophus appellabat
 uxoriam, quasi mediocrem, & modestam. Melius sanē
 credo, atque consultius id esset, attamē nec hic quidem
 omnino securitas. Nulla est enim mulier adeo medio-
 cri forma prædita, quin placere possit alicui. Atqui tam-
 men tutior pudicitia illius cēsenda est, qui eiusmodi for-
 ma stata, id est uxoriam cōtigit, q̄ quæ præcellat pulchri-
 tudine. Verum si erit illa fortasse pudica, quia parum
 formosa, tu forsā dum nimius es admirator formæ
 non contentus uxore, efficieris impudicus, eritque no-
 uissimus error iste (ut dicitur) peior priore. Sapienter

quide
 re du
 rum f
 quit &
 alienu
 militæ
 nium
 ehus i
 ipse in
 uero
 hil fib
 uxoris
 lum fi
 xor ce
 est, si
 tida di
 si deni
 mnia t
 tare ar

I
 Q
 lem, c
 num q
 in tan
 dum s
 bi pla
 si, ut i
 quoqu
 exerce
 nimun
 pesit

quidem & Socrates interrogatus a quodam de uxore ducenda nec ne. ita indistincte respondit, Vtrum horum fecisset, acturum eum poenitentiam. Hinc inquit & solitudo, orbitas, interitus generis, & haeres alienus excipiet, illinc perpetua sollicitudo curandae familiae, contextus querelarum, dotis exprobratio, affinium graue supercilium, garrula socrus paratus moechus incertus liberorum euentus. I modo, tuque ipse in rebus tam dubiis fac delectum. Theophrastus uero celeberrimus philosophus in ducenda uxore nihil sibi durius uideri dicebat, quam quod nulla esset uxoris electio, & quod in tanto uitae periculo nullum fieri periculum liceret, quodque qualiscunque uxor contigerit, habenda foret. Si iracunda, cedendum est, si fatua tolerandum, si superba ferendum, si foetida dissimulandum, si uoletudinaria compatiendum, si denique impudica conuiuendum. Quae quidem omnia tunc tandem constant ac sese produnt, quum mutare amplius consilium est nefas.

De bona & facili uxore. Cap. IX.

Quid modo si forte ex animi tui sententia habere tibi uxorem contigerit, cui consent omnia, bonam scilicet, suauem pulchram pudicam facilem, quae (ut aiunt) rara auis in terris, & a paucis uisum, quid tibi tam fortunato marito erit protinus uel in tantis commodis de uxoris foelicitate gratulandum? Minime quidem, quod nec sic beatus tu tibi placere potes sed collum arctius in laqueum inseruisti, ut istic plus mali plane sit, quam boni. Nam tunc quoque ex nimio amore ferine desipies, ac perpetua exerceberis cura, semper sollicitus ne te satis amet, ne animum mutet, ne corrumpatur. Atque si forte eueniat (ut saepe fit) ut tua haec tam dilecta uxor aegrotet, quod tunc miser